

INAKSZY (249) *pron*

a jasne.

sg m N inakszy (32). ◇ *G* inakszého (13); -ého (4), -(e)go (9). ◇ *D* inaksz(e)mu (3). ◇ *A* inakszy (12), inaksz(e)go (3). ◇ *I* inakszym (12). ◇ *L* inakszym (1). ◇ *f N* inakszã (24). ◇ *G* inakszój (19); -ój (1), -(e)j (18). ◇ *A* inakszã (22). ◇ *I* inakszã (5). ◇ *L* inaksz(e)j (2). ◇ *n N* inakszê (21); -é (4), -(e) (17). ◇ *G* inakszého (10); -ého (1), -(e)go (9). ◇ *A* inaksz(e) (6). ◇ *L* inakszym (1). ◇ *pl N m pers* inakszy (2). *subst* inakszê (21); -é (2), -(e) (19). ◇ *G* inakszych (11). ◇ *D* inakszym (1). ◇ *A m pers* inaksz(e) (5). *subst* inaksz(e) (17). ◇ *I m i f* inaksz(e)mi (3). *n* inaksz(e)mi (1) *RejPos*, inakszymi (1) *CzechEp*. ◇ *L* inakszych (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *Nie taki, inny; alius, aliusmodi, alter, mutatus Cn; dissimilis Calag; diversus Calep; inaequalis JanStat (237)*: Lpień: ktori theż lie rodzi w tych wodach iako y Pítrąg/ iedno iże iefth inakłzy/ bo nie ma na sobie łufki *FalZioł* IV 45a; *GlabGad* A7v, Bv; *RejKup* 18v, m6v; Swyęty ma być ten kołcyoł. A nyemoże być inakłfy/ gdyż przez tego zbudowan yeft/ ktory yeft fwyęty *KromRozm III* C6, F6v, G3v [2 r.], G4; *Diar* 56, 86; *BielKom* F3; *RejWiz* 27, 32v; Nie każde ciało iefth iednoftayne ciało/ ale inakłffe v ludzi/ inakłffe v bydłat/ inakłffe v pthakow/ inakłffe v ryb [*sed alia quidem hominum, alia vero pecorum, alia volucrum, alia autem piscium*] *Leop* 1.*Cor* 15/39; *UstPraw* I4v; Gdyż Rycerłkie klenoty fã pocżciwość s cnotã/ Kto tym nie iefth/ iuz lie baw inakłzã robotã. *RejZwierz* 33v, 86v, 90v; Ciężko nam nań pãtrząc/ ábowiem rozny iefth żywot iego od inych y inakłffe poftępki iego [*quoniam dissimilis aliis vita illius et immutatae viae eius*]. *BibRadz Sap* 2/15, 4.*Esdr* 6/26, II 47b *marg*; ná ten czãs inakłzã koronę mieli od wyzwolenia z oblężenia/ inakłzã tryumfu/ inakłzã gdy zamku dobył albo miãftã. *BielKron* 120v, 118, 171v, 229v, 260, 305 (9); *OrzQuin* Sv; *BielSat* D3v; *GórnDworz* Bv, H2, P7v; *GrzepGeom* M2v; Rozumieyże iżci inakłza práwicã Bożã/ á inakłza rękã práwa Kriřtuřłowa. *RejPos* 78, 102v, 207v *marg*, 326v; *BiałKat* 291; Dał Bog to przyrodzenie řnadź niemem żwierzątcom Ktore ácz mniey rozumu niżli ludzie máiã/ Wřzãkże miłość inakłzã rodzicom chowãiã. *HistLan* B2, A4v, B, C3v, C4v; *BielSpr* 61; Y ná tym też málo/ że inakłza Mřza iefth v Grekow/ á inakłza v Lãcinnikow/ gdyż iednãko y ci y owi pořwiãciãiã/ ofiãruiã/ y pożywãiã Ciãłã Pãńłkiego *WujJud* 235, 42v [2 r.], 88, 194; *WujJudConf* 42v [2 r.], 121v, 200v, 235; *RejPos Rozpr* c3v; *RejPosWstaw* [143³]v; *BudBib Sap* 2/15; ná ten czãs inakłzy lud był/ iż nie byłã tãkã wzgãrdã y pychã/ iãkom wyřzey dołóżył. *MycPrz* II C4; *WierKróc* Bv; *CzechRozm* 60v, 126 [2 r.], 233; *ModrzBaz* 87v; iedni máiã tãkie reguły y ceremonie/ á drudzy inakłffe *SkarŻyw* 538, 112, 456, 538; *StryjKron* 46; *BielSjem* 33 [2 r.]; *PudłFr* 63; *BielRozm* 29; *GórnTroas* 5; niewiãrzciefz tym/ ktorzy inakłzého fã rozumienia *OrzJan* 25, 94; *LatHar* 111; Tãkże też dobre vczynki/ iãwne bywãiã; á *te* ktore fã inakłffe/ nie mogã fię zãtãic [*et quae aliter se habent abscondi non possunt*]. *WujNT* 1.*Tim* 5/24, s. 538; *JanNKar* E3, Gv [2 r.]; powodowa řtronã v tãmtegóż řãdu o podobnãż rzecz albo téż inakłzã [*simili vel inaequali*]/ nie będfie mogłã bydf tãmtymże práwem pãtrzonã *SarnStat* 566 [*idem*] 771, 233, 709 [3 r.], 1285; *PowodPr* 68; Iefli nie vwierzciefie/ nie zrozumiefie: inakłzého mi rozumienia nie potrzebã. *SkarKaz* 277b, 422a, 638a; *VotSzl* B4, C4; *CzahTr* D [2 r.]; *PaxLiz* B2v; W tãkim řpoineniu członkow w iednym cieie áczkolwiek iefth rozność/ y nierowność/ iãko Apořtoł mowi: bo infza głowã/ inakłffe oko/ inakłzy ięzyk/ y zęby/

inákfze wfy/ inákfza ręká y nogá: iednák nie dla tego ma być niezgodá *SkarKazSej* 676a, 684a [4 r.]; W iákim on [mqż] ftroiú widzi rad vbraná ciebie/ Tákze chodź/ nie wymyślay inákfzého łobie. *ZbylPrzyg* A3v, Bv, B2.

W strukturach porównawczych: inakszy nad kogo (1): Znamy cie błogofławioną miedzy niewiáltami/ inákfzą nád inne/ ktore w kościoł zlynmi pierworodnymi ná oczyszczenie przyśfły. *SkarŻyw* 112.

inakszy (a)niż(e)(li) (36): Mułic pan inákfzy niż lud być, będzielic iednaki zanic go łobie ludzie ważyć niebęda. *BielŻyw* 85; *KromRozm III* G4, G6v; *KrowObr* 61v; *RejZwierz* 23; inákfzemi Krześcijánmi džiádowie y prádziádowie náfzy w Polfcze byli/ á niżli my iestefmy *OrzRozm* M4, K4; *BielKron* 335v, 436; v człowieká też inákfzy żołádek niż v swinie/ ále przedfyę iednakięgo przezwifká. *SienLek* 95v; *RejAp* 71v, 94, Dd4v; Niewiem czemuby inákfze piłanie być miáło/ niż mowá/ gdyż piłanie nic inego nie ieft/ iedno iákis kftakt [...] mowy *GórnDworz* F3, B3v, P7, X6v; *RejPos* 118v; *HistLan* C4v [2 r.]; *RejZwierz* 62v [2 r.]; *BielSpr* 51v; *RejPosRozpr* c3v; *BudBib Tob* 14/7; inákfze wnim ieft ferce á niżli fię na wierzchu zda. *SkarŻyw* 118, 167, 196; *CzechEp* 306; *BielSjem* 33; *LatHar* 111, 250; *SarnStat* 401; *SkarKaz* 347a; *CzahTr* Kv; *SkarKazSej* 648b.

inakszy od czego (1): dáleko od tey inákfza/ wiśi nádnimi pomftá y vdręczenie ktorá s. Páweł po Dánielu Proroku obiáwił *BielKron* 203.

inakszy okrom czego (1): A iżby inákfzény pomfty Bożey/ okróm tey cielefney/ niemiáło być tákim ludzióm/ łacwie obáczyfz *BialKat* 58.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających wprowadzonych przez: je(d)no (31), jako(by) (2) (33): *PatKaz III* 119v; ILekolwiek łobye namyśle przywiode fłowá rofkazánia twe⁸⁰ moy pánie nieinákflá mi iálność dawáią iáko iáka pochodnia wciemną noc przed nogámi memi *RejPs* 183, 68; *Diar* 72, 82; Luteriani niechcá mieć Koncilium inákfzého/ iedno wolne *BielKron* 215, 218v, 233v, 254v, 383, 414; *OrzQuin* D, X2; *RejAp* 77; *GórnDworz* V2v, L13v; *RejPos* 256, 343; inákfzych kluczew Pan Chriřtus Apořtołom řwoim nie podał/ iedno náukę o Pokucie y wierze prawdziwey. *WujJudConf* 87v; *BudNT przedm* d2; *CzechRozm* 261 v; *SkarŻyw* 242; *NiemObr* 28, 50, 111; *ReszPrz* 77; *GórnRozm* F3; *SarnStat* 401, 624; Nábuchodonor [...] niechce ná pokoiu inákfzych komornikow mieć/ iedno vzone młodzieńce *SkarKaz* 80a; *SkarKaz* 689b, 704a.

W charakterystycznych połączeniach: inakszy ... inakszy (8), inakszy ... inakszy ... inakszy (3), inakszy ... inakszy ... inakszy ... inakszy (1); inakszy ... inszy ... inszy (1); inszy ... inakszy ... inakszy ... inakszy ... inakszy (1); iny ... iny ... inakszy ... inszy (1); taki ... inakszy (2).

W połączeniu z innym zaimkiem: »co inakszego« (1): Abowiem to co ieft w nich [białychłowach] inákfzého niżli w męłczyźnie/ wfzytko fie to ku dobremu nářzemu řciąga. *GórnDworz* X6v.

»kto inakszy« (1): řadny nie ieft s prawdy/ iedno ktory powiedác wam będzie fłowá moie. A kogobyfcie inákfzého poználi/ nie tylko byfcie go řłuchác mieli/ ále y ná drodze niech nie ma od was řadnego pozdrowienia. *RejAp* 18v.

»jaki inakszy« = *quivis alius Modrz (5)* : *BibRadz* *5; Strzeźże pilno byś ná iákie inákfze doktory nie vgodził/ kthorzyfby miáło lekarřtwá więcey záfzkodzić mogli. *RejPos* 205v; Murzynowi trudno czárną řkorę w iáką inákfzą [in *quamvis aliam*] odmienić *ModrzBaz* 12, 87; *SkarŻyw* 166.

»żaden inakszy« (1): Gdyż on żadnych inákłzych owyeczek znác niechce/ áni o nich pracey mieć obiecuie/ iedno o tych kthore chodzą zá głósem iego *RejPos* 187v.

Wyrażenia: »daleko inakszy« (7): Ale mądrość Boża okazána w słowie iego dáleko iest inákłza/ ktorey nálláduią wierni/ poddawáiąc rozumy swe pod nie. *BibRadz* I 123c *marg*; *OrzRozm* K4; *BielKron* 203; *RejPosRozpr* c3v [2 r.]; *BudBib Tob* 14/7; *NiemObr* 83.

»inakszym sposobem, obyczajem« (4 : 2): inákłzym sposóbem iestefmy y mieżkamy w Pánu Kriřtufie/ iáko w Bogu tylko/ y inřzym zálie/ iáko w człówiecze tylko/ á inřzym zálie/ iáko w lámym Pánu Kryřtufie. *RejPos Wicz*² 91; *NiemObr* 83; *OrzJan* 102; á któryby inákłzym obyczáiem co w téy prowinciiéy vprořil/ otrzymał/ to wažno y trzymano bydź nie ma. *SarnStat* 319 [*idem*] 1202; Iam iuřz tak pořtanowił v siebie lámeĝo, Ze inákłzym sposóbem przyiacielem tobie Nie zořtáne. *CiekPotr* 56.

Szeregi: »inszy ani (a. i) inakszy« (2): *OrzQuin* D; y to przy tym bluźnią/ iż fię w piřmie ř. inřzy y inákłzy fyn BOży nie náyduie/ iedno ten ktoreĝo Pánná Márya ná řwiat vrodźiła. *ReszPrz* 77.

»rozny (i) inakszy« [*szyk* 4 : 1] (5): *RejPosRozpr* c3v; Vngleich fein. Nierowny Rozny Inákłzy być. *Differre. Calag* 529a, 529a; *Diversus – Rozni, inákłzy, rozerwany. Calep* 335b; człówiek podobnego łobie przyaciela řzuka/ á od rořnego y inákłžeĝo niřli on vćieka. *SkarKazSej* 684b.

»taki a nie inakszy, taki albo inakszy, inakszy nie ten« (5 : 1 : 1): Táki á nie inákłzy człówiek obiérány ma być ná Krzeřcijánřkié Króleřtwo *OrzQuin* T2v; *RejPos* 208v, 318, *BialKat* 173v; *BialKaz* G4v; Tegóž ypřylon vżywáią též Fráncuzowie, ále inákłzym nie tym dźwiękiem. *JanNKar* G; Záwołał wřzytkich y mowił takie ábo inákłze řłowá *SkarKaz* 421b.

a. W funkcji rzeczownikowej: ktoś inny (2) : Bog iey pod krzyřem/ gdy iuřz była lat nie młódych/ zlećić w opiekę niechćiał żadnemu Apořtółowi [...] iedno temu Ianowi/ ktory nigdy małżeńřtwá y zmázy ćieleřney nieznał: dáleko więcey gdy była młódziuchną pánienećzká/ inákłzemu iey polećić ku řtraży niechćiał. *SkarŻyw* 242.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcji wyłączającej wprowadzonej przez: jedno (1): Y nie mamy go/ ktorzy weń wierzym/ zá inákłžeĝo iedno zá práwego Bogá. *SkarKaz* 275a.

A. Nie taki jak przedtem, nowy; alter Vulg (20) : *BielKom* F3v; *OrzList* e; *OrzRozm* M4v; Powiádáią iż tám teraz w Wářřwáwie inákłza Wiára/ inákłza řluzbá Boża/ inákłže Kazánia v Fáry w Kořćiele przed Królem bywáią/ á inákłzy wřzyřtek wiáry řpólób *OrzQuin* K4v; *RejPos* 22v, 200v; Ná náuce tedy Kořćioła Powřzechnego przeřtáwáć/ á inákłzey łobie chwały Bořey nie wymyřláć/ tu Pan Bog poddánym wřzyřtkim rořkázuię. *WujJud* 75v; Wřzyřtek fię řwiat záźieleniał Tář/ by teř więć przemowić chćiał. Y Słóńce teraz inákłze *MWilkHist* A3v; *ArtKanc* Q3v; STáry człówiek gdy baczy řwoie pierwe látá/ Zda řię mu áby zářzedł w iná řtronę řwiátá. Inákłze obyczáie/ inákłze dźiř řpráwy *BielRozm* 10; Ale ná te dźiwne teraźnieyřze nieřlycháne złořci/ iuřz inákłžeĝo potrzebá práwá. *GórnRozm* D3; A gdy fię modlił/ řtála fię inákłza [*altera*] pořtác oblicza iego *WujNT Luc* 9/29; A inákłzy rřąd w kořćiele řtanowić ábo wynáydowáć [...] iest wřzyřtek rřąd y iednořć iego tářgáć *WujNt* 461.

Wyrażenie: »daleko inakszy« (3): Ciáło P. Chriřtufowe po Zmářtwyřřtániu dáleko inákłže. *WujJud* 70v *marg*, 71, L12v.

2. Rozmaity, coraz to inny (12) : Więć do káźdey [*szaty*] inna řpráwá Inákłřy krok y pořtáwa Bo w řřyrokiey teř řřerzey kroćz *RejRozpr* Iv; Ale myędzy Sákrámentarřmi y Lutherany/ tak yeřt

yednoftáyny rząd koſcyelny/ iż nierzkaç w powyećye/ ále w myećy káždym inákłfy *KromRozm III G3v*; bogowie wiátry puścili á wieżę przewrócili/ y głos káždemu inákłzy rozdzielili/ przeto Babel rzeczóná, *BielKron 7v*; *GórnDworz K5*; *ReszList 144*; Owá co ieft iednákíe zázwdy/ nie może nigdy dobrze bydź przyſtoſzowane do tego/ co zázwdy inákłze ieft. Prawo piánę [!] to zázwdy iednákíe ieft/ á trefunki/ przygody/ chytróci ludzkie/ te zázwdy á zázdy inákłze íą, *GórnRozm Fv*; Bo w káždéy z tych iuríſdicy zoſobná/ inákłzé ieft pozwánie/ inákłzy proceſí/ inákłzą Exekucia. *SarnStat *4*; *PowodPr 28*.

Szereg: »inakszy i rozny« (1): w káždym Woiewództwie inákłzé y różné [*wagi i miary*] były *SarnStat 279*.

Synonimy: 1. *drugi, rozny*; 2. *rozny*.

cf **INAKI, INSZY, INY**

AK